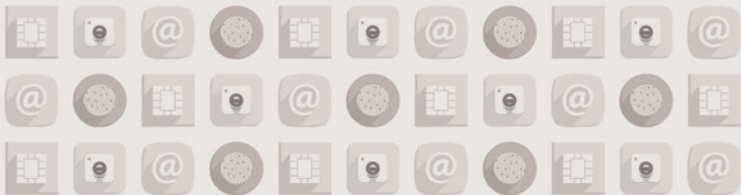

KORMÁNYZATI

ADATGYŰJTÉS

Veszélyben vagyunk?

Ligue
des **droits de**
l'Homme

FONDÉE EN 1996

OKTATÁS

EGÉSZSÉGÜGYI ADATOK

RENDŐRSÉGI NYILVÁNTARTÁSOK

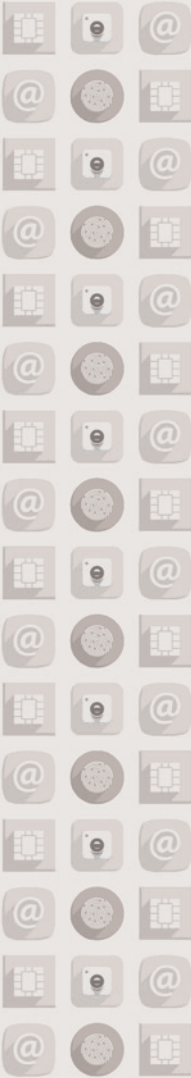

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Ligue des Droits de l'Homme
Action Luxembourg Ouvert et Solidaire

Veszélyben vagyunk?

Az állampolgárok (beleértve Önt is!) gyakran nincsenek tisztában azzal, hogy az állami intézmények milyen mértékben tárolják adataikat vagy éppen hozzátartozóinak személyes adatait. Tudja Ön, hogy ez az adattárolás az Ön jogainak megsértését jelentheti még akkor is, ha ezt szabályok írják elő?

Minden állampolgárnak ismernie kellene jogait és jogorvoslati lehetőségeit, nem lenne szabad az államra hagyni, hogy mit kezd személyes adatainkkal.

Mindenki járjon el körültekintően nemcsak saját, hanem hozzátartozói személyes adataival kapcsolatban is és érezze át ennek a társadalmi jelentőségét.

Ez az útlevél biztosítja az Ön számára a jogai gyakorlásához és a körültekintőséghez szükséges legfontosabb ismereteket. Amint tisztában lesz jogaival, további információk után nézhet és megteheti a szükséges lépéseket is. További információk elérhetők a hátsó borítón felsorolt honlapokon.

KORMÁNYZATI
ADATGYŰJTÉS
**Veszélyben
vagyunk?**

A nyilvántartás célja és kockázatai

CÉL

Az oktatásban használt adatbázisok általában az oktatási rendszer szervezési és adminisztratív feladatainak megkönnyítését szolgálják, beleértve egy oktatási intézménybe vagy osztályba történő beiratkozás megszervezését és más tevékenységeket, szolgáltatásokat.

Az adatbázisok lehetővé teszik továbbá statisztikák elkészítését a gyűjtött adatok alapján. Ezek a célok egy bizonyos fokig jogszerűek, mert a hatékony működést segítik elő, például az osztályok számának és a szükséges tanári erőforrások meghatározása révén.

VESZÉLYES ÉS SZÜKSÉGES ÓVINTÉZKEDÉSEK

A vizsgált iskolai adatbázisok nagy mennyiségű, az iskolák és hatóságok számára hozzáférhető adatot tartalmaznak. Ez az adatkezelés

céljával gyakran nem arányos. Ugyanis csak olyan adat gyűjthető, ami szigorúan szükséges az oktatás-szervezéshez. Bizonyos adatbázisok különleges adatokat is tartalmaznak, úgy mint egészségügyi és a mentális állapottal összefüggő, vallási vagy származási adatok. Természetesen minél "különlegesebb" az adat, annál komolyabb garanciák szükségesek a kezelésére, ami nem mindig valósul meg. A megfelelő adatkezelés hiányában a gyerekek és családok diszkrimináció áldozatai lehetnek, veszélynek vannak kitéve (vallási és etnikai alapú hátrányos megkülönböztetés).

Különleges adatok ne legyenek rögzíthetők oktatási nyilvántartásban a szülők vagy gyámok beleegyezése nélkül. Az érintettek kiskorúak, kivéve az egyetemi hallgatók és a középiskolai tanulók egy részét. Ebből következően alapvető fontosságú, hogy a szülő tisztában legyen egy ilyen hozzájáruló nyilatkozat összes következményével és, hogy a hozzájárulását ne adja meg az összes kezelt adat ellenőrzése nélkül. Ha egy problémás iskolaévet rögzítenek később ez a tanuló hátrányos megkülönböztetéséhez vezethet, akár már a tanulmányai során vagy később.

AZ OKTATÁSI ADATOK TÁROLÁSI IDŐTARTAMA EGYES VIZSGÁLT ORSZÁGOKBAN:

Egyesült Királyság:	korlátlan
Franciaország:	5 évig az iskola elhagyása után
Olaszország:	az érettségi évének decembere
Luxemburg:	legfeljebb 7 év a középfokú oktatás befejezése után, kivéve a felfüggesztésekre, hiányzásokra és speciális nyelvek oktatására vonatkozó adatok. (ezeket a tanulmányok befejezésével törlik)

MIT MOND A JOG?

A tanulók és szülei személyes adatainak gyűjtéséhez a beleegyezésükre van szükség még abban az esetben is, ha az adatgyűjtés statisztikai vagy kutatási célt szolgál. Kutatási és

statisztikai célokra folytatott adatkezeléshez nincs szükség az összes egyéni adatra országos szinten, egy reprezentatív minta is megfelelő.

Civil szervezetek kezdeményezései a személyes adatok és az arányossági követelmény védelmében

Franciaországban 2010-ben civil szervezetek kezdeményezésére kivették a nemzeti oktatási adatbázisból a nemzetiségre, Franciaországba érkező dátumára és a beszélt nyelvre utaló adatokat.

Németországban 2006-ban volt egy javaslat a diák azonosító szám bevezetésére, de civil szervezetek összefogása és tiltakozása miatt ezt elvetették.

JAVASLATAINK

ÁLLAMPOLGÁRKÉNT TEGYEN RÓLA, HOGY:

→ Az iskolai feladatok megszervezéséhez szükséges adatokat ne országos, hanem a releváns helyi szinten tárolják. Az, hogy egy diák nehézségeit, fogyatékoságait ismerje, az iskola és esetleg még a helyi önkormányzat számára releváns. Országos szinten nincs szükség a tanuló beazonosíthatóságára.

→ Országos szinten kezelt adat csak aggregált adatként tárolható, az adatbázisban szereplők ne legyenek beazonosíthatók, különösen akkor, ha különleges adatról is szó van (pl. egészségügyi vagy vallási adat). Az aggregált adatok olyan statisztikai számításon alapulnak, melyeket személyek egy csoportjának a nyers adatából származtatnak egy közös tulajdonság alapján. Az adatok anonimizációja önmagában nem megfelelő garancia a személyes adatok védelméhez.

HA ÖN VAGY GYERMEKE BÁRMILYEN OKTATÁSI NYILVÁNTARTÁSBAN ÉRINTETT:

GÉNYELJE, HOGY:

Informálják Önt arról, hogy mire és miként fogják használni az adatait (átláthatóság) annak érdekében, hogy tudja gyakorolni jogait, beleértve a tiltakozás, az adatok törlése vagy kijavítása iránti jogát.

ELLENŐRIZZE, HOGY:

az iskolai adatok ne szolgáljanak hátrányos megkülönböztetés alapjául. Néhány adatbázis esetében elfogadható, hogy az alkalmas a tanuló profiljának megismerésére, ha annak oktatási célja vagy karrier tanácsadási célja van.

Mindenképp ellenőrizze a gyűjtött adatok természetét és felhasználását mielőtt megadja a hozzájárulását ahhoz, hogy azokat egy oktatási nyilvántartásban rögzítsék!

KORMÁNYZATI
ADATGYŰJTÉS
**Veszélyben
vagyunk?**

A nyilvántartások célja és kockázatai

A NYILVÁNTARTÁSOK CÉLJA ÉS KOCKÁZATAI

Az oktatásban használt adatbázisok általában az oktatási rendszer szervezési és adminisztratív feladatainak megkönnyítését szolgálják, beleértve egy oktatási intézménybe vagy osztályba történő beiratkozás megszervezését és más tevékenységeket, szolgáltatásokat.

Az adatbázisok lehetővé teszik továbbá statisztikák elkészítését a gyűjtött adatok alapján.

Ezek a célok egy bizonyos fókig jogszerűek, mert a hatékony működést segítik elő, például az osztályok számának és a szükséges tanári erőforrások meghatározása révén.

KÜLÖNLEGES ADATOK ÉS BIZONYÍTOTT KOCKÁZATOK

A vizsgált iskolai adatbázisok nagy mennyiségű, az iskolák és hatóságok

számára hozzáférhető adatot tartalmaznak. Ez az adatkezelés céljával gyakran nem arányos.

Ugyanis csak olyan adat gyűjthető, ami szigorúan szükséges az oktatás-szervezéshez. Bizonyos adatbázisok különleges adatokat is tartalmaznak, úgy mint egészségügyi és a mentális állapottal összefüggő, vallási vagy származási adatok. Természetesen minél "különlegesebb" az adat, annál komolyabb garanciák szükségesek a kezelésére, ami nem mindig valósul meg. A megfelelő adatkezelés hiányában a gyerekek és családok diszkrimináció áldozatai lehetnek, veszélynek vannak kitéve (vallási és etnikai alapú hátrányos megkülönböztetés).

Eset, amikor az elektronikus adatbázis elkerülhetetlen:

Finnországban a papír alapú egészségügyi adatbázist teljes mértékben lecserélik elektronikusra. Ez azt jelenti, hogy az összes receptet és egészségügyi dokumentációt elektronikus formában fogják tárolni. Ez az információs rendszer megkerülhetetlen lesz, ami sérti a magánszférához való jogot, mivel az érintettek elvesztik a kontrollt egészségügyi adataik felett.

AZ EGÉSZSÉGÜGYI ADATOK TÁROLÁSI IDŐTARTAMA EGYES VIZSGÁLT ORSZÁGOKBAN:

Magyarország:	30-tól 50 évig
Görögország:	legfeljebb 20 év
Csehország:	5 év (50 év néhány esetben)
Olaszország:	élethosszig, de a beteg kérésére törölhető
Németország:	élethosszig, de egyes adatok a beteg kérésére törölhetők
Egyesült Királyság:	élethosszig
Finnország:	30 hónapig a receptek és legfeljebb 10 évig az archívumban
Franciaország:	az akta lezárása után 10 évig

JAVASLATAINK:**ÁLLAMPOLGÁRKÉNT TEGYEN RÓLA, HOGY:**

- ➔ Az elektronikus egészségügyi adatok rögzítése és tárolása olyan betegek számára legyen csak előírva, akik drága, kiterjedt vagy hosszú távú kezelésre szorulnak
- ➔ Tájékoztassák a betegeket, amikor rögzítik egészségügyi adataikat, amit hozzájárulásuk nélkül ne lehessen megtenni. A betegek dönthessenek róla, hogy akarnak-e elektronikus aktát és ők határozhatják meg, hogy milyen harmadik személyek és hogy az adatok mely részéhez férhetnek hozzá. A betegeknek joguk legyen hozzáférni saját adataikhoz, azokat módosítani és megtiltani harmadik személy hozzáférését.
- ➔ Készüljön tanulmány a különböző adathordozók és adatbázisok előnyeiről és hátrányairól egy szakértői független bizottság által.
- ➔ Speciális védelemben részesüljenek a tárolt egészségügyi adatok, ami meggátolja a jogosulatlan hozzáférést, kiszivárgást.
Speciális védelemben részesüljenek a tárolt egészségügyi adatok, ami meggátolja a jogosulatlan hozzáférést, kiszivárgást.
- ➔ A beteg kérésére lehessen papír alapú receptet kérni. ;
- ➔ Az egészségügyi adatok közt tárolt személyes adatok köre a beteg választásán alapuljon.

KORMÁNYZATI
ADATGYŐJTÉS

**Veszélyben
vagyunk?**

A rendőrségi nyilvántartások célja és kockázatai

A rendőrségi nyilvántartások a rendőrség számára nélkülözhetetlen eszközöket jelentenek az állampolgárok megvédéséhez és a nyomozások lefolytatásához. Javítják az esélyét egy sikeres nyomozásnak és a bűncselekmények esetleges elkövetőinek beazonosítását, majd bíróság elé állítását. Ugyanakkor ezek a nyilvántartások nem alapulnak pontosan meghatározott követelményrendszeren a bűnösség és a társadalomra való veszélyesség tekintetében. Ebből következően sérthetik az ártatlanság vélelmét, a magánszférát és a személyes adatok védelméhez való jogot.

Nemzetbiztonsági érdekekre hivatkozva egyre elterjedtebb a rendőrségek körében a biometrikus adatok nyilvántartása. Ennek a gyakorlatnak az elterjedése nem áll ésszerű összefüggésben az adatkezelések végső céljával. Aggasztó, hogy pusztán a lehetősége annak, hogy az állam vagy a demokrácia veszélyben lehet, elegendő indokot szolgáltat a jog által szabályozott állam számára,

hogy adatainkat ilyen módon kezelje.

VÉDELEMTŐL A DISZKRIMINÁCIÓIG: MIÉRT ÉRZÉKENY TERÜLET A RENŐRSÉGI NYILVÁNTARTÁS

Azon túl, hogy valakit elítélnek, számos oka lehet annak, ha egy személy adatai bekerülnek a rendőrségi adatbázisba. Ezek az adatok vonatkozhatnak a gyanúsítottokra, áldozatra, tanúra, stb. Attól függően, hogy ezeket az adatokat mire használják, illetve kiknek van hozzáférésük az adatokhoz, ezek a nyilvántartások hátrányos megkülönböztetéshez vezethetnek és hatással lehetnek az érintett személy (szakmai) életére is.

Továbbá az is problémát jelent, hogy a rögzített adatok, a vádemeléstől vagy annak hiányától függetlenül, ésszerűtlen ideig tárolandók köszönhetően annak, hogy a szabályozás nem felel meg az arányosság követelményének, valamint az adatkezelési szabályokat rosszul alkalmazzák.

Az átláthatóság kényes kérdése

A nyomozás hatékonyságának érdekében a személyes adatok jogszerűen gyűjthetők az érintett beleegyezése vagy tudomása nélkül is. Ez az eljárás csak akkor igazolható, ha korlátozott ideig tárolható az adat, illetve ha az adatgyűjtés semmiképp sem a nyomozás végeztével zajlott. Azt a személyt, aki többé nem gyanúsított, tájékoztatni kell a rögzített adatairól (adat természete, nyilvántartás neve és felhasználása). Továbbá a nyomozás lezárultával minden adatot törölni kellene.

A rendőrségi nyilvántartások elterjedtségének növekedésén

A rendőrségi nyilvántartások száma megsokszorozódott, beleértve a DNS és ujjlenyomatok rögzítését, a bevándorlók adatait, a külföldi állampolgárokét és a nyomozásban érintetteket. Ezen felül nyomokat hagyunk mindenütt, beleértve a bűnügyi helyszínt is: hajszálat, ujjlenyomatokat, stb. A pusztta jelenlét is rögzíthető kamerával. Ebből következik, hogy jelentős esély van arra, hogy valaki egy időre gyanúsítottá váljon és bekerüljön a rendőrség adatbázisába.

A sokféle hibalehetőség

A nyilvántartásokban található hibák okai sokfélék lehetnek: az adatokat nem frissítik a nyomozás során vagy utána (a felmentés ellenére valaki továbbra is veszélyes elemként van rögzítve), hibásan rögzítették az adatokat (elkövető helyett áldozat vagy tanú).

Ezek a hibák továbbgyűrűznek és egyre nehezebb kijavítani a különböző átfedések miatt a rendőrségi, bűnügyi és akár az európai adatbázisokban. Például az ujjlenyomatokat tartalmazó nemzeti adatbázis látja el az Európai Eurodac rendszert, illetve a terroristagyanús személyek adatai felkerülnek a Schengeni Információs Rendszerbe (SIS II), amiből egyenesen következik, hogy a hibák is elterjedhetnek.

Az európai központosítás hatása

A fejlett technológiákon alapuló európai rendszerek a megfigyelések növekedéséhez vezetnek. Ezen rendszerek központosítása, összekapcsolása további kockázatokat jelent, mivel nem egyezik az adatkezelés célja az adatok valódi felhasználásával.

DNS MINTÁK TÁROLÁSI IDEJE:

Magyarország:	súlyos bűncselekmény gyanúsítottja és kapcsolatai: 20 évig
Franciaország:	gyanúsítottak 25 év, elítéltek 40 év
Egyesült Királyság:	2012-ig gyűjtött adat korlátlanul. 2012 után rögzített adat 2-től 5 évig.

JAVASLATAINK:

ÁLLAMPOLGÁRKÉN TEGYEN RÓLA, HOGY:

- ➔ Az állampolgárok megfelelően tájékozottak legyenek az adataik tárolásáról. Ez szükséges a rendőrségi nyilvántartások összetettsége miatt és az adatok növekvő gyűjtése és terjesztése miatt.
- ➔ Az állampolgárok az adatbázis felügyeletére jogosult szervhez jogorvoslatért fordulhatnak, bírósághoz vagy az adatvédelmi hatóságához, azért, hogy kijavítsák vagy töröljék az adataikat.
- ➔ Az adatokat úgy kell tárolni, hogy csak olyan adatokhoz lehessen hozzáférni, amire van jogosultsága a harmadik félnek, betartva az arányosság követelményét és a célhoz kötöttség jogi alapját.
- ➔ Tüntetők és aktivisták DNS mintáját ne ugyanúgy gyűjtsék és tárolják, mint a bűnelkövetőket.
- ➔ az adatvédelmi hatóságok vizsgálják felül, hogy milyen feltételekkel kerül rögzítésre egy adat még az adatbázis létrehozatala előtt és rendszeresen ellenőrzik, hogy a gyakorlatban betartják-e az adatvédelmi szabályokat, különösen az adatok frissítése és hozzáférhetősége szempontjából.
- ➔ A biztonságos személyazonosító okmány céljából tárolt biometrikus adatokat különböztessék meg a rendőrségi nyomozás során gyűjtöttektől. Bár ezek összekapcsolása valóban növeli a rendőrség hatékonyságát, ugyanakkor egyúttal az adatokkal való visszaélés lehetőségét is.

Abban az esetben, ha úgy véli, hogy személyes adatait valamilyen okból rögzítették a rendőrségi nyilvántartásban mint gyanúsított, áldozat, tanú, tüntető, stb:

Kérjen tájékoztatást személyes adatai kezeléséről. Ellenőrizze, hogy a felvett adat pontos-e és azt is, hogy jogszerűen került-e felvételre.

KORMÁNYZATI
ADATGYŰJTÉS
**Veszélyben
vagyunk?**

A nyilvántartás célja és kockázatai

A NYILVÁNTARTÁS CÉLJA

A társadalom védelme, ami a jogszerű igazságszolgáltatási nyilvántartások létének jogalapja, semmilyen körülmények között nem okozhatja olyan alapvető jogok sérelmét, mint a munkához való jog, a szakmai tevékenység szabad megválasztása vagy a magánszféra és a személyes adatok védelme.

A bíróságok által kezelt nyilvántartások eltérőek. Azok a bünygyi adatok a legjellemzőbbek az európai országokban, melyek az elítéléseket tartalmazzák. Léteznek nyilvántartások bűncselekmények alapján csoportosítva az emberöléstől a közlekedési bűncselekményekig, illetve olyanok is, melyek genetikai vagy biometrikus adatokat tartalmaznak. Ezen adatok megosztása a rendőrséggel a hatékonyabb együttműködést célozza a rendőrség és a bíróságok között.

VESZÉLYEK

LA jogsértő személyek nem az egyetlen érintettjei ezeknek a nyilvántartásoknak. A büntetőeljárások során a tanúk és gyanúsítottak rögzítése hasznos az eljárás szempontjából, de erről ezeket a személyeket nem megfelelően tájékoztatják és így jogaikért is nehéz fellépni. További kockázatot jelent, hogy ezek a nyilvántartások nem mentesek a hibáktól, elírásoktól.

Ennek ellenére lehetőség van az adatbázisban foglalt adatok helyes-ségének igazolására. Kérelmet kell benyújtani az illetékes hatósághoz az adat kijavítása érdekében, vagy azért, hogy ellenőrizzük, megtörtént-e egy adat törlése.

Az is felmerül kockázatként, hogy az eredeti adatkezelésen kívüli célra használják az információkat. Erre jó példa amikor állásra jelentkezik

valaki és be kell nyújtania a hatósági erkölcsi bizonyítványát. Bizonyos esetekben ezt annak ellenére követelik, hogy nincs jogi alapja vagy nem is szükséges, ezzel hátrányt okozva az érintett személynek.

Országok közti információ csere: ECRIS – Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer

ECRIS (European Criminal Records Information System)

Az ECRIS egy európai rendszer, aminek célja, hogy a büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletek más országok számára is elérhetőek legyenek. Ugyanakkor a nemzeti jogszabályok eltérőek: nem minden cselekmény büntetendő egy másik országban vagy nem ugyanúgy. Az elítélésekről szóló információkat ráadásul másképp kezelik, nem ugyanannyi ideig tárolják az egyes tagállamokban. Az információcsere ezért hátrányos megkülönböztetéshez vezethet és a pontatlanságok száma is megnövekedett az automatizált fordítási mechanizmus miatt.

Hogy működik az ECRIS?

Annak az országnak a joga alkalmazandó a bűncselekmény megítélése szempontjából, ahol a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet születik. De ha az elítélt személy más állampolgárságú, akkor az ítéletet hozó állam köteles továbbítani az erre vonatkozó információkat a származási országnak. Ez utóbbi felel azért, hogy ez bekerüljön a bűnügyi nyilvántartásba majd bármilyen kérelemre ez az ország küldi el a kérelmező tagállamnak az adatokat.

Végül előfordulhat, hogy egy állásra jelentkezve a munkáltató kéri a személyre vonatkozó bűnügyi adatokat, pontosabban a hatósági erkölcsi bizonyítványt. A munkáltatónak ez az igénye független lehet a betöltendő pozíciótól, bizonyos munkakörben a törvény is előírhatja. Az erkölcsi bizonyítvány tartalma és kiadására vonatkozó igény országonként eltérő lehet. Létezik olyan, hogy a teljes aktát kiadja a hatóság és olyan is, hogy csak egyes bűncselekményekre vonatkozóan, például ha annak hatása lehet a munkakör betöltésére. A tagállamok eltérő szabályozása és gyakorlata ebben az esetben is hátrányos megkülönböztetéshez vezethet.

JÓ TUDNI:

Ha például munkáltatóként elkéri valakinek az erkölcsi bizonyítványát, tudnia kell, hogy az abban lévő információ nem használható hátrányos megkülönböztetés vagy ellenőrzés alapjául.

Egy EU tagállam lakójaként joga van:

- ájékoztatást kapni, hogy mi szerepel a bűnügyi nyilvántartásban Önről
- a privátszféra védelmében biztosítani kell, hogy a rögzített adatok kezelése megfeleljen a szükségesség és arányosság elveinek és célhoz kötöttségének
- jogorvoslati joga van: bírósághoz vagy az adatvédelmi hatósághoz fordulhat, ha hibát észlel a bűnügyi nyilvántartásban

Egyes országokban csak a törvény által szabályozott esetben kérhet a munkáltató erkölcsi bizonyítványt. Franciaországban és Luxemburgban semmilyen szabály nem vonatkozik ezekre a kérelmekre.

Ligue
des **droits de
l'Homme**

LDH, Ligue des droits de l'Homme
www.ldh-france.org

AEDH, Association européenne des droits de l'Homme
www.aedh.eu

HU, Humanistische Union
www.humanistische-union.de

HCLU, Hungarian Civil Liberties Union
www.tasz.hu/en

Ligue des Droits de l'Homme
Action Luxembourg Ouvert et Solidaire

**ALOS-LDH, Action Luxembourg Ouvert et Solidaire
- Ligue des Droits de l'Homme**
www.ldh.lu

**MEDEL,
Magistres européens pour la démocratie et les libertés**
www.medelnet.eu

Ez a kiadvány az Európai Unió
Bizottsága Fundamental Rights
programjának támogatásával
készült.

TESZTELJE
TUDÁSÁT:

AZ ADATAIT NEM RÖGZÍTJÜK

Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért